

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 21. juuni 2022
(OR. en)

10429/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0204(COD)

TRANS 410
RELEX 835

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	21. juuni 2022
Saaja:	Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 313 final
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS millega kehtestatakse seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse ajutised erimeetmed seoses Ukraina poolt tema õigusaktide kohaselt välja antud juhidokumentidega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 313 final.

Lisatud: COM(2022) 313 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.6.2022
COM(2022) 313 final

2022/0204 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

**millega kehtestatakse seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse ajutised erimeetmed
seoses Ukraina poolt tema õigusaktide kohaselt välja antud juhidokumentidega**

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

24. veebruaril 2022 alanud Venemaa sissetungi esimese kümne nädala jooksul on Ukrainast lahkunud üle viie miljoni inimese, kes põgenevad relvastatud konflikti eest ja otsivad varjupaika naaberriikides, peamiselt Euroopa Liidus¹. Juba 4. märtsil 2022 teatas EL, et Ukrainast lähtuv ümberasuvate isikute sissevool on massiline ja et ümberasustatud isikutele hakatakse pakkuma ajutist kaitset². Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsuses (EL) 2022/382 on sätestatud isikute kategooriad, kellel on õigus ajutisele või siseriikliku õiguse alusel antavale piisavale kaitsele. Ajutise kaitsega kaasneb õigus saada elamisluba kogu kaitse kehtivuse ajaks ning õigus saada juurdepääs muu hulgas majutusele, koolidele, tervishoiuteenustele ja töökohtadele. Ühe liikmesriigi väljastatud elamisluba annab õiguse reisida liidu piires 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul.

Juhiluba annab selle omanikule paremad liikumisvõimalused ja hõlbustab igapäevaelu, kuna see võimaldab juhtida mootorsõidukeid üldkasutatavatel teedel. Seega aitab juhiluba ajutise kaitse või siseriikliku õiguse alusel piisava kaitse all olevatel isikutel uues keskkonnas toimuvas majandus- ja sotsiaaltegevuses osaleda.

Viinis 1968. aastal sõlmitud maanteeliikluse konventsiooni (edaspidi „Viini konventsioon“) artikli 41 kohaselt tunnustab iga konventsiooniosaline teatavatel tingimustel teises konventsiooniosalises riigis nõuetekohaselt välja antud siseriiklike ja/või rahvusvahelisi juhilube. Ukraina ja 23 liikmesriiki on Viini konventsiooni ratifitseerinud ja kohaldavad omavahelistes suhetes selle sätteid; samas ei ole Hispaania Viini konventsiooni ratifitseerinud ning Küpros, Malta ja Iirimaa ei ole selle konventsiooni osalised.

Kolmandate riikide juhilubade tunnustamise ja vahetamisega seotud eeskirjad ja menetlused on liikmesriigiti erinevad, sõltudes muu hulgas nende siseriiklike õigusaktide konkreetsetest sätetest või liikmesriikide ja asjaomase kolmanda riigi vahelistest kehtivatest kahepoolsetest lepingutest. Isikute puhul, kellele on tagatud ajutine kaitse või liikmesriigi õiguse alusel piisav kaitse ja kes omavad Ukrainas välja antud kehtivat juhiluba, on asjakohane näha ette ühtlustatud raamistik juhilubade tunnustamiseks liidu territooriumil kuni ajutise kaitse perioodi lõpuni.

Üldreeglina peaks isikutel, kellele on tagatud ajutine kaitse või liikmesriigi õiguse alusel piisav kaitse ja kes omavad Ukrainas välja antud kehtivat juhiluba, olema võimalik kasutada oma juhiluba ELi territooriumil seni, kuni kestab ajutine kaitse. Arvestades kaitse ajutist iseloomu, ei peaks olema vajadust vahetada Ukraina juhiluba mõne liikmesriigi poolt välja antava juhiloa vastu. See vähendab märkimisväärselt liikmesriikide pädevate asutuste koormust, kuna vastasel juhul peaksid nad potentsiaalselt tegelema miljonite Ukraina juhilubade vahetamisega. Samuti ei pea isikud, kellele on tagatud ajutine kaitse või liikmesriigi õiguse alusel piisav kaitse, sooritama kohe teist teoreetilise ja/või praktilise juhiloa eksamit (sageli võõrkeeles) ja/või läbima oma ajutise elukoha liikmesriigis arstlikku läbivaatust.

Vastavalt maanteeliiklust käsitlevale Viini konventsioonile võivad konventsiooniosalised nõuda, et teise konventsiooniosalise poolt välja antud juhiloa omanikul oleks lisaks

¹ Allikas: ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet (UNHCR) <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>

² Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

siseriiklikule juhiloale ka rahvusvaheline (ühtlustatud vormil) juhiluba. Selles osas on tavad liikmesriigiti erinevad ning mõnes liikmesriigis nõutakse Ukraina juhilubade omanikelt sageli rahvusvahelist juhiluba just siis, kui kohalikud juhiloa on kirjutatud ainult kirillitsa tähtedega, samas kui teistes liikmesriikides see nii ei ole. Kuni sõda Ukrainas kestab, on Ukraina juhiloa omanikel peaaegu võimatu saada Ukraina pädevate asutuste välja antavat rahvusvahelist juhiluba. Seetõttu tuleks ajutise kaitse või liikmesriigi õiguse alusel piisava kaitse all olevad isikud vabastada nõudest omada lisaks Ukraina juhiloale ka rahvusvahelist juhiluba vähemalt seni, kuni kestab ajutise kaitse periood. Nendel erandlikel asjaoludel tuleks loobuda ka Ukraina juhilubade kinnitatud tõlke nõudmisest, kuna see võib osutuda kulukaks ja tekitada lisakulusid inimestele, kes on tõenäoliselt riigist põgenedes kaotanud kõik oma säästud. Lisaks on väljaspool Euroopa Liidu suuri linnu vähe sertifitseeritud tõlkijaid ning kinnitatud tõlgete esitamiseks on sageli vaja originaaldokumente isiklikult esitada.

Sama kehtib ka bussi- ja veoautojuhtide kutseoskuse tunnistuste puhul. Selliste kutseoskuse tunnistuste halduslik kehtivusaeg on vastavalt direktiivile 2003/59/EÜ³ tavaliselt kuni viis aastat ning Ukraina on rahvusvaheliste vedudega tegelevate sõidukijuhtide⁴ suhtes seda direktiivi juba rakendanud. Asjaolusid arvestades tuleks Ukrainast sõja eest põgenenud kutselistele sõidukijuhtidele anda ELis majandustegevusele piisav juurdepääs. Selleks et töötada välja käesoleva ettepaneku asjaomaste sätete tõhus ja ühtlustatud rakendamine, korraldab komisjon liikmesriikides vastuvõetud siseriiklike eeskirjade teemalise arutelu direktiivi 2003/59/EÜ artikli 11a lõike 4 kohaselt määratud ekspertidega.

Nagu on märgitud ELi-Ukraina solidaarsuskoridoride tegevuskavas ja arvestades praegust konteksti, tuleks hõlbustada Ukraina kutseliste sõidukijuhtide juurdepääsu Euroopa Liidu tööturule, määrares kindlaks konkreetseid eeskirjad Ukraina kutselistele sõidukijuhtidele kutseoskuse tunnistuste välja andmise kohta. Arvestades üldist suurenevat veokijuhtide puudust, tuleks pärast Musta mere sadamate praegust blokaadi tugevdada ELi ja Ukraina alternatiivseid logistilisi ühendusi ning Ukraina jätkuvat juurdepääsu oma eksporditurudele.

Juhilubade ja kutseoskuse tunnistuste kehtivusaeg on tavaliselt piiratud. Niikaua kui sõda Ukrainas kestab, ei pruugi Ukraina tõenäoliselt tagada nende dokumentide individuaalseks uuendamiseks vajalikku haldustuge. Sellises erakorralises olukorras võib Ukraina valitsus otsustada pikendada nende dokumentide kehtivust. Sellisel juhul peaks Ukraina liitu ja liikmesriike sellistest pikendamisest vastavalt teavitama. Liikmesriigid peaksid vähemalt ajutise kaitse perioodi lõpuni tunnustama Ukraina juhilubade pikendatud kehtivusaega ka siis, kui see ületab nende halduslikku kehtivusaega.

Sõja eest põgenemise asjaoludest tulenevalt võivad sellised olulised dokumendid nagu juhiloa või kutseoskuse tunnistus olla kadunud või varastatud või jäänud maha sõjatooni ning kohene võimalus neid taastada puudub. Sellistel juhtudel ja kui Ukraina riiklikust elektroonilisest juhilubade registrist on võimalik juhiloa kehtivust kontrollida, peaks liikmesriikidel olema võimalik välja anda ajutisi juhilube, mis asendavad ajutise kaitse kehtivuse ajal originaal-juhilube. Liikmesriikide pädevate asutuste juurdepääs Ukraina juhilubade registrile hõlbustaks seda tegevust. Ilma võimaluseta kontrollida ümberasustatud isikute esitatud teabe autentsust, peaksid liikmesriigid keelduma selliste ajutiste juhidokumentide välja andmisest. Lisaks on digipöördega tegeleva Ukraina ministeeriumi

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiiv 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maantee sõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 226, 10.9.2003, lk 4).

⁴ Kooskõlas ELi-Ukraina 2014. aasta assotsieerimislepingu XXXII lisa sätetega (ELT L 161, 29.5.2014, lk 1961–1967). Ainult Ukrainas riigisiseste vedudega tegelevate sõidukijuhtide puhul oli direktiivi rakendamine kavandatud 1. novembriks 2019, kuid see viibib.

andmetel välja antud ligi 5,7 miljonit juhiluba kodanikuportaali DIIA mobiilirakenduse kaudu. DIIA võimaldab välja anda ja kontrollida elektroonilisi dokumente ning osutada avalikke teenuseid. Hoolimata asjaolust, et DIIA-rakendus ei vasta 2021. aasta septembris avaldatud ISO standardile 18013-5 mobiilsete juhilubade kohta, pakub see võimalust kontrollida juhtimisõigusi, mis käesolevas määruses käsitletavas erandlikus olukorras on asjakohane.

Lisaks käsitletakse käesoleva määruse sätetes erandlikke asjaolusid ja sätestatakse erandid, mida ei tohiks tavatingimustes korrata. Seetõttu on eriti oluline, et käesoleva määruse jõustamine ei pärsiks liiklejate ja jalakäijate ohutust ega võimaldaks ELi teedel sõita inimestel, kes ei sobi mootorsõidukit juhtima. Sellega seoses peaksid liikmesriikide pädevad asutused rakendama asjakohaseid meetmeid pettuse ja võltsimise vastu võitlemiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kavandatava määruse sätted täiendavad kehtivaid liidu eeskirju juhilubade kohta (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/126/EÜ juhilubade kohta⁵) ning reisijate- ja kaubaveol kasutatavate teatavate maanteeõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta (direktiiv 2003/59/EÜ). Kumbki direktiiv ei sisalda ühiseid eeskirju kolmandate riikide poolt välja antud asjaomaste dokumentide tunnustamise kohta. Selline ühine raamistik on siiski vajalik konkreetsetes erakorralistes kontekstis, mis tuleneb Venemaa provotseerimata ja põhjendamatust sõjalisest agressioonist Ukraina vastu, kuna ühine raamistik võimaldab halduslikku lähenemisviisi, mis vähendab bürokraatiat ja tagab samal ajal liiklusohutuse kogu liidus.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev ettepanek täiendab ümberasustatud isikute ajutist kaitset käsitlevaid liidu õigusnorme, eelkõige nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsust (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse,⁶ ning milles on esimest korda märgitud, et liitu saabub massiliselt ümberasustatud isikuid, kes on pidanud Ukrainast lahkuma relvastatud konflikti tagajärjel vastavalt nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiivile 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel⁷. Käesolev ettepanek võimaldab neil ümberasustatud isikutel kasutada dokumente, mis on vajalikud mootorsõidukite juhtimiseks ja kutselise juhina tegutsemiseks liidu üldkasutatavate teede võrgus, edendades seega ümberasustatud isikute majanduslikku ja sotsiaalset integratsiooni. Käesoleva ettepanekuga nähakse ette ka teatavad, olukorra erivajadusi kajastavad väikesed erandid direktiivist 2003/59/EÜ ja direktiivist 2006/126/EÜ.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 91 lõike 1 punkt c.

⁵ ELT L 403, 30.12.2006, lk 18.

⁶ ELT L 71, 4.3.2022, lk 1.

⁷ EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12.

- **Subsidiaarsus**

Liit on juba vastu võtnud seadusandlikud meetmed juhilubade (direktiiv 2006/126/EÜ) ning reisijate- ja kaubaveol kasutatavate teatavate maantee sõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe valdkonnas (direktiiv 2003/59/EÜ). Eespool kirjeldatud muudatused jäävad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 91 lõike 1 punktiga c liidule antud pädevusse. Selle sätte kohaselt peavad Euroopa Parlament ja nõukogu kaasotsustamismenetluse kohaselt kehtestama meetmed transpordi ohutuse parandamiseks.

Kavandatud eeskirjade eesmärk on suurendada liiklusohutust kui transpordiohutuse aspekti, andes samal ajal Venemaa Ukraina-vastase sõjalise agressiooni tagajärjel ümberasustatud isikutele võimaluse majanduslikuks ja sotsiaalseks integratsiooniks. Meetmetega tagatakse, et ajutise kaitse all olevatel isikutel on liidus liikumisvabadus ja nad saavad juhtida mootorsõidukeid, samuti tagatakse vabadus töötada sõidukijuhtimisega seotud kutsealadel, seejuures tagatakse, et nende tegevus on kooskõlas liidus kohaldatavate ohutusaspektide ja -standarditega.

Käesoleva määruse eesmärki ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, kuna see nõuab ühtlustatud reguleerivat raamistikku ja sellega on vaja koordineeritult lahendada probleem, mille on põhjustanud Ukraina sõda ja mis mõjutab Euroopa Liitu tervikuna. Meetme ulatuse ja mõju tõttu on seda eesmärki parem saavutada liidu tasandil.

- **Proportsionaalsus**

See liidu meede on vajalik, et saavutada asjakohastes liidu õigusaktides sätestatud ajutise kaitse mehhanismide nõuetekohane toimimine, võttes arvesse Venemaa poolt Ukraina vastu suunatud provotseerimata ja põhjendamatu agressiooni mõju ulatust ja tõsidust. Kavandatud määrus sisaldab sihipäraseid ajutisi meetmeid, mis on rangelt seotud praeguse olukorraga ning piirduvad sellega, mis on vajalik õiguskindluse, liiklusohutuse ja siseturu sujuva toimimise tagamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesolevas ettepanekus käsitletakse konkreetseid sätteid, mis mõjutavad mitme direktiivi kohaldamist. Kavandatud õigusakti sätteid tuleks kohaldada viivitamata ja vahetult, et tagada õiguskindlus veoettevõtjate ja teiste asjaomaste isikute ning liikmesriikide ametiasutuste jaoks. See õigusakt peaks seetõttu olema määrus, mis on vahetult kohaldatav ega vaja siseriiklikku õigusesse ülevõtmist.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Käesoleva ettepaneku põhjuseks oleva sündmuse erakorralise, ajutise ja ühekordse laadi tõttu järelhindamist ja toimivuse kontrolli ei tehta, sest praegune ettepanek ei puuduta kehtivate õigusaktide eesmärke.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Probleemi kiireloomulisuse tõttu ei ole sidusrühmadega ametlikult konsulteeritud. Juhilubade komitee liikmetega on siiski toimunud neli mitteametlikku arvamuste vahetust (17. märtsil, 31. märtsil, 13. aprillil ja 12. mail 2022), mille käigus käsitleti vähesel määral ka kutseoskuse tunnustustega seonduvat.

Konsultatsioon kinnitas, et kolmandate riikide poolt välja antud ametlike juhidokumentide tunnustamise suhtes kohaldatakse praegu erinevaid eeskirju. Olukord on liikmesriigiti väga

erinev, sest enamikku asjakohastest aspektidest reguleerivad siseriiklikud õigusnormid. Võttes arvesse olukorra ulatuslikkust ja vajadust koheste meetmete järele, on liikmesriikide eksperdid leidnud, et selles valdkonnas on vaja ELi meedet.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Nagu eespool selgitatud, ei olnud ekspertiarvamusi olukorra kiireloomulisuse tõttu võimalik nõuetekohaselt koguda.

- **Mõju hindamine**

Olukorra kiireloomulisuse tõttu ei ole mõju hinnatud. Käesolev ettepanek ei muuda mingil juhul asjaomaste liidu õigusaktide põhimõtteid ja mehhanisme.

- **Põhiõigused**

Käesoleva ettepaneku eesmärk on hõlbustada nende isikute vaba liikumist liidus, kellele on tagatud ajutine kaitse või siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS

millega kehtestatakse seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse ajutised erimeetmed seoses Ukraina poolt tema õigusaktide kohaselt välja antud juhidokumentidega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,
võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 91,
võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,
olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,
võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁸,
võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁹,
toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt
ning arvestades järgmist:

- (1) 24. veebruaril 2022 alustasid Venemaa relvajõud ulatuslikku sissetungi Ukrainasse mitmest kohast Venemaa Föderatsioonist, Valgevenest ja Ukrainas asuvatelt väljaspool valitsuse kontrolli olevatelt aladelt. Selle tulemusena on Ukraina territooriumi ulatuslikud alad nüüd relvakonflikti piirkonnad, kust on põgenenud või põgenevad miljonid inimesed.
- (2) Vastuseks sellele Ukraina vastu suunatud provotseerimata ja põhjendamatule sõjalisele agressioonile määras nõukogu oma rakendusotsuses (EL) 2022/382,¹⁰ milles on sätestatud selliste ümberasustatud isikute kategooriad, kellel on liidus õigus ajutisele kaitsele või siseriikliku õiguse alusel antavale piisavale kaitsele, esimest korda kooskõlas nõukogu direktiiviga 2001/55/EÜ¹¹ kindlaks, et liitu saabub massiliselt ümberasustatud isikuid, kes on pidanud relvakonflikti tagajärjel Ukrainast lahkuma
- (3) Juhiluba annab selle omanikule paremad liikumisvõimalused ja hõlbustab igapäevaelu, kuna see võimaldab juhtida mootorsõidukeid. Kutseoskuse tunnistust on vaja selleks,

⁸ ELT C , [...], lk .

⁹ ELT C , [...], lk .

¹⁰ Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

¹¹ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12).

et töötada Euroopa Liidus asutatud ettevõttes reisijate- ja kaubaveol kasutatava sõiduki juhina. Need mõlemad dokumendid aitavad ajutise kaitse või siseriikliku õiguse alusel piisava kaitse all olevate isikutel osaleda majandus- ja sotsiaaltegevuses nende jaoks uues keskkonnas.

- (4) Ukraina on ühtlustanud ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu¹² XXXII lisa kohaselt oma õigusaktid Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/59/EÜ¹³ sätetega, eelkõige selleks, et direktiivi kohaseid kutseoskuse tunnistusi saaks välja anda rahvusvaheliste vedudega tegelevatele bussi- ja veoautojuhtidele.
- (5) Viinis 1968. aastal sõlmitud maanteeliikluse konventsioonis (edaspidi „1968. aasta maanteeliikluse konventsioon“), mille osaline Ukraina on, on sätestatud teatavad eeskirjad, mille alusel saab teatavatel tingimustel juhilube tunnustada; kõik liikmesriigid ei ole aga selle konventsiooniga liitunud. Lisaks puudub praegu liidu ühtlustatud raamistik mõnes kolmandas riigis, näiteks Ukrainas välja antud juhilubade või kutseoskuse tunnistuste vahetamiseks. Juhilubade võimaliku vahetamisega seotud nõuded on enamasti sätestatud liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides või asjaomaste liikmesriikide ja Ukraina vahelistes kehtivates kahepoolsetes lepingutes. Liidu eri liikmesriikide erinevad nõuded, seda eelkõige juhilubade ja kutseoskuse tunnistuste tunnustamise osas, võivad kahjustada nende ümberasustatud isikute elu ja vabadusi, kes põgenevad Venemaa sõjalise agressiooni eest Ukraina vastu ajal, mil need isikud on eriti haavatavad.
- (6) Seetõttu on asjakohane kehtestada ühine liidu raamistik, mida kohaldatakse Ukrainas välja antud selliste juhilubade tunnustamise suhtes, mis kuuluvad isikutele, kes omavad ajutist kaitset või siseriikliku õiguse kohast piisavat kaitset. Selleks et vähendada liikmesriikide ametiasutuste ja ajutise kaitse või siseriikliku õiguse alusel piisava kaitse all olevate isikute koormust, tuleks Ukraina poolt neile isikutele nõuetekohaselt välja antud juhilubasad tunnustada seni, kuni kestab nende isikute ajutise kaitse periood, ilma et nende omanik peaks neid vahetama.
- (7) 1968. aasta maanteeliikluse konventsioonis nõutakse, et juhiloa omanikud esitaksid teatavatel juhtudel oma juhtimisõiguse tunnustamiseks rahvusvahelise juhiloa. Samuti võib juhiloa omanikult nõuda juhiloa kinnitatud tõlke esitamist. Need nõuded kujutavad endast ebaproportsionaalset koormust Ukrainast ümberasustatud inimestele ja paljudel juhtudel tõenäoliselt neid nõudeid ei täideta. Seetõttu ei tohiks selliste dokumentide esitamist liidu territooriumil nõuda isikutelt, kellele on tagatud ajutine kaitse või siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse.
- (8) Hoolimata asjaolust, et Ukraina on juba ühtlustanud oma siseriikliku õiguse direktiiviga 2003/59/EÜ kõigi rahvusvaheliste vedudega tegelevate sõidukijuhtide puhul, peavad Ukraina kutselised juhid, kes soovivad töötada liidus asutatud autoveo-ettevõtjate juures, saama liikmesriigis välja antud kutseoskuse tunnistuse. Seepärast peaks liikmesriikidel, kes kavatsevad ajutise kaitse või siseriikliku õiguse alusel piisava kaitse all olevatele isikutele, kellel on Ukraina siseriiklike õigusaktide kohaselt välja antud kutseoskuse tunnistus, olema võimalik välja anda direktiivis 2003/59/EÜ osutatud juhi kutsetunnistust või märkida asjaomase isiku asjaomasele juhiloale liidu

¹² ELT L 161, 29.5.2014, lk 3.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2003. aasta direktiiv 2003/59/EÜ reisijate- või kaubaveol kasutatavate teatavate maanteesõidukite juhtide alus- ja jätkuõppe kohta ning nõukogu määruse (EMÜ) nr 3820/85 ja nõukogu direktiivi 91/439/EMÜ muutmise ja nõukogu direktiivi 76/914/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 226, 10.9.2003, lk 4).

ajutine erikood „95.01“, et anda artikli 2 punktis b määratletud ja Ukrainas välja antud juhi kutseoskuse tunnistuse omanikule samad õigused kui direktiivi 2003/59/EÜ artikliga 1 hõlmatud isikutele, kes kvalifitseeruvad tegelema sõidukijuhtimisega. Selleks peaksid liikmesriigid võtma vastu siseriiklikud eeskirjad, milles sätestatakse kui põhjalik peab olema täiendav kohustuslik koolitus, kaua see peab kestma ja milline peab olema koolitusele järgnev eksam tagamaks, et asjaomased isikud täidavad direktiivis 2003/59/EÜ määratletud alus- ja jätkuõppe standardeid. Kutseoskuse tunnistuse kaotamise või selle vargusest teatamise korral peaksid liikmesriigid koostöös Ukraina pädevate asutustega enne sellise kutseoskuse tunnistuse välja andmist kontrollima ka seda, kas asjaomasele isikule on ikka Ukrainas kehtiv kutseoskuse tunnistus välja antud.

- (9) Kuna juhilubadel ja kutseoskuse tunnistustel on tavaliselt piiratud kehtivusaeg, tuleb neid korrapäraselt uuendada. Praegune olukord ei võimalda Ukrainal oma ülesandeid tavapärasel viisil täita, mistõttu tal ei pruugi olla võimalik olemasolevaid haldusdokumente uuendada. Seetõttu peaksid liikmesriigid tunnustama isiku kogu ajutise kaitse perioodi jooksul kõiki võimalikke otsuseid, mille Ukraina on vastu võtnud või mille ta vastu võtab, et uuendada juhidokumente, mille kehtivusaeg on lõppenud või lõpeb. Ukraina peaks vastavalt teavitama liitu ja selle liikmesriike sellistest otsustest.
- (10) Sõja eest põgenemise asjaoludest tulenevalt võib juhiluba tihtipeale olla kadunud või varastatud või jäänud maha sõjatooni ning kohene võimalus seda taastada puudub. Sellistel juhtudel peaks liikmesriikidel olema lubatud välja anda ajutisi juhilube, mis asendavad originaal-juhilube ajutise kaitse kehtivuse ajal, tingimusel et liikmesriikide pädevatel asutustel on võimalik kontrollida ümberasustatud isikute esitatud teavet, näiteks kasutada Ukraina riiklikke registreid. Selliseid dokumente tuleks liidus vastastikku tunnustada ja nende halduskehtivus ei tohiks ületada ajutise kaitse kestust.
- (11) Pettuste- ja võltsimisvastane võitlus on liiklusohutuse ja õiguskaitse tagamisel väga oluline. Sellega seoses tuleks käesoleva määruse rakendamise raames luua koordineerimismehhanismid tõhusaks võitluseks pettuse ja võltsimise vastu.
- (12) Kuna liikmesriigid ei suuda käesoleva määruse eesmärgi piisaval tasemel saavutada, küll aga saab neid meetmeid nende ulatuse ja mõju tõttu paremini saavutada liidu tasandil, peaks liit võtma meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1
Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse konkreetsed ja ajutised meetmed, mida kohaldatakse juhidokumentide suhtes, mille Ukraina on välja andnud kooskõlas oma õigusaktidega ja mis kuuluvad isikutele, kes omavad direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohast ajutist kaitset või siseriikliku õiguse kohast piisavat kaitset.

Artikkel 2

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel on „juhidokumendid“

- (a) juhiload, mille Ukraina on välja andnud ja mis tõendavad, millistel tingimustel on sõidukijuhil lubatud Ukraina õiguse alusel sõidukit juhtida;
- (b) kutseoskuse tunnistused, mille Ukraina on välja andnud direktiivi 2003/59/EÜ rakendamiseks vastu võetud siseriiklikele õigusaktide ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Ukraina vahelise assotsieerimislepingu artikli 368 lõike 1 ja XXXII lisa kohaselt maanteel kasutatavate sõidukite juhtidele, kes tegelevad kõnealuse direktiivi kohaldamisalasse kuuluva rahvusvahelise reisijate- või kaubaveoga.

Artikkel 3

Ukrainas välja antud juhilubade tunnustamine

- 1. Ukrainas välja antud kehtivaid juhilube tunnustatakse liidu territooriumil, kui nende omanikele on tagatud direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohane ajutine kaitse või siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse, ning vähemalt seni, kuni kestab ajutise kaitse kohaldamine.
- 2. Kui ajutise kaitse või siseriikliku õiguse alusel piisava kaitse all oleval isikul on lõikes 1 osutatud juhiluba, ei nõua liikmesriigid Viinis 1968. aastal sõlmitud maanteeliikluse konventsiooni artikli 41 lõikes 1 osutatud kinnitatud tõlke ega rahvusvahelise juhiloa esitamist.

Artikkel 4

Kutseoskuse tunnistused

- 1. Kui Ukrainas välja antud ja artikli 2 punktis b määratletud kutseoskuse tunnistuse omanik, kellele on tagatud direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohane ajutine või liikmesriigi õiguse kohane piisav kaitse, seda taotleb, võib liikmesriik, kus kõnealusele isikule on antud ajutine elamisluba, või liikmesriik, kus tal on siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse, teha järgmist:
 - (a) märkida erandina direktiivi 2006/126/EÜ I lisa punktist 12 asjaomase isiku juhiloa teise külje väljale 12 liidu ajutise erikoodi „95.01“, millele järgneb selle kehtivuse lõppkuupäev, tingimusel et kõnealusel isikul on selle liikmesriigi poolt välja antud ja liidus kehtiva vormi kohane juhiluba, või
 - (b) anda kõnealusele isikule välja juhi kutseoskuse tunnistuse, millel on liidu ajutine kood „95.01“, millele järgneb direktiivi 2003/59/EÜ artikli 10 lõikes 1 osutatud kutseoskuse tunnistuse teise külje väljal 10 selle kehtivusaja lõppkuupäev.

Sellised sõidukijuhi kutseoskuse tunnistused antakse välja ja sellised juhiload märgistatakse üksnes juhul, kui nende omanikule on tagatud direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohane ajutine kaitse või siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse.

- 2. Lõike 1 punktides a ja b osutatud kutseoskuse tunnistusi ja juhiloal olevat märgset tunnustatakse vastastikku liidu territooriumil. Selliste juhi kutseoskuse tunnistuste

või märgistatud juhilubade omanikud loetakse vastavaks direktiivi 2003/59/EÜ artiklis 3 sätestatud juhtimistegevuseks vajaliku kohustusliku alusõppe nõudele.

3. Selliste juhi kutseoskuse tunnistuste või liidu ajutise koodiga märgistatud juhilubade halduskehtivus ei tohi ületada direktiivi 2001/55/EÜ artiklis 4 osutatud ajutise kaitse kestust Ukrainast ümberasustatud isikute suhtes, juhiloa või kutseoskuse tunnistuse omaniku ajutise kaitse või siseriikliku õiguse kohase piisava kaitse kestust ega juhiloa kehtivusperioodi, olenevalt sellest, milline neist aegub kõige varem.

Kui ajutist kaitset pikendatakse vastavalt direktiivi 2001/55/EÜ artiklile 4, uuendab vastavalt lõikele 1 välja antud dokumenti liikmesriik, kus dokumendi omanikule on antud ajutine elamisluba või kus talle on tagatud siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse.

4. Enne lõikes 1 osutatud juhi kutseoskuse tunnistuse välja andmist või liidu ajutise koodi „95.01“ märkimist lõikes 1 osutatud juhiloale nõuavad liikmesriigid, et kõnealuses lõikes osutatud kutseoskuse tunnistuse omanik läbiks kohustusliku lisakoolituse, mis lõpeb eksamiga, et kontrollida, kas sõidukijuhil on direktiivi 2003/59/EÜ I lisa 1. jaos nõutud teadmiste tase.

Kohustusliku lisakoolituse kestus ei tohi ületada 60 tundi, sealhulgas vähemalt 10 tundi individuaalset sõiduõpet vastavalt direktiivi 2003/59/EÜ I lisa 2. jao punktile 2.1.

Nimetatud koolituse lõppedes teevad liikmesriigi pädevad asutused või nende poolt määratud üksused juhile kirjaliku või suulise eksami.

Enne kutseoskuse tunnistuse välja andmist või juhiloa märgistamist lõike 1 kohaselt teavitavad liikmesriigid komisjoni käesoleva artikli kohaselt vastu võetud siseriiklikest eeskirjadest.

5. Kui direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohast ajutist kaitset või siseriikliku õiguse kohast piisavat kaitset omav isik kaotab artikli 2 punktis b määratletud juhi kutseoskuse tunnistuse või kui see tunnistus varastatakse, võib liikmesriik, kus kõnealusele isikule on antud ajutine elamisluba või kus talle on tagatud siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse, kontrollida selle isiku taotlusel, sealhulgas koostöös Ukraina pädevate asutustega, kas sellel isikul on Ukraina õigusaktide kohaselt välja antud kehtiv juhi kutseoskuse tunnistus ning ega sellele isikule ei ole teises liikmesriigis lõike 1 kohaselt märgistatud või välja antud dokumenti antud.

Pärast kontrollimist võib asjaomane liikmesriik lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras välja anda juhi kutsetunnistuse või märkida juhiloale liidu ajutise koodi „95.01“.

6. Liikmesriigid ei uuenda lõikes 1 osutatud juhiloale märgitud kutsetunnistust ega märget liidu ajutise koodiga „95.01“, kui selle omanikul ei ole enam kooskõlas direktiiviga 2001/55/EÜ ja rakendusotsusega (EL) 2022/382 tagatud ajutist kaitset või siseriikliku õiguse kohast piisavat kaitset.

Artikkel 5

Ukrainas välja antud ja nüüdseks aegunud juhidokumentide kehtivusaja pikendamine

Ilma et see piiraks artikli 1 kohaldamist, tunnustavad liikmesriigid otsuseid, mida Ukraina võtab vastu seal välja antud ja nüüdseks aegunud juhidokumentide kehtivusaja pikendamise kohta, seda tingimusel, et Ukraina teavitab neist otsustest liitu ja selle liikmesriike.

Artikkel 6

Ukrainas välja antud juhilubade kaotamine või varastamine

1. Kui direktiivi 2001/55/EÜ ja rakendusotsuse (EL) 2022/382 kohase ajutise kaitse või siseriikliku õiguse kohase piisava kaitse all olev isik teatab oma juhiloa kaotamisest või vargusest, kontrollib liikmesriik, kus talle on antud ajutine elamisluba või piisav kaitse siseriikliku õiguse alusel, kõnealuse isiku taotlusel ning koostöös Ukraina pädevate asutustega, juhtimisõigusi, mille isik on omandanud kooskõlas Ukrainas kohaldatavate õigusaktidega, ja seda, et ükski teine liikmesriik ei ole sellele isikule käesoleva artikli kohaselt juhiluba juba välja andnud, eelkõige veendumaks, et juhiluba ei ole piiratud õigusega, seda ei ole peatatud ega ära võetud.
2. Erandina direktiivi 2006/126/EÜ artikli 11 lõikest 6 võib liikmesriik pärast lõikes 1 osutatud kontrolli anda asjaomasele isikule välja sama kategooria või samade kategooriate juhiloa direktiivi 2006/126/EÜ I lisas esitatud juhiloa liidus kehtiva vormi järgi. Sel juhul ja erandina direktiivi 2006/126/EÜ I lisa punktist 12 lisavad liikmesriigid juhiloa lahtrisse 12 liidu ajutise erikoodi „99.01“, mis tähendab „*ainult ajutise kaitse kehtivuse ajal kehtiv eriväljaanne (kaotsiläinud või varastatud Ukraina juhiluba)*“.
3. Lõikes 2 osutatud juhiluba tunnustatakse liidus vastastikku. Sellise juhiloa halduskehtivus ei tohi ületada direktiivi 2001/55/EÜ artiklis 4 osutatud ajutise kaitse kestust Ukrainast ümberasustatud isikute suhtes, sellise juhiloa omaniku ajutise kaitse või siseriikliku õiguse kohase piisava kaitse kestust ega juhiloa kehtivusperioodi, olenevalt sellest, milline neist aegub kõige varem.

Kui ajutist kaitset pikendatakse vastavalt direktiivi 2001/55/EÜ artiklile 4, uuendab vastavalt lõikele 2 välja antud juhiluba liikmesriik, kus selle omanikule on antud ajutine elamisluba või kus talle on tagatud siseriikliku õiguse kohane piisav kaitse.
4. Kui lõikes 1 osutatud kontrollimine ei ole võimalik, ei anna kõnealune liikmesriik lõikes 2 osutatud juhiluba välja. Sellisel juhul võib liikmesriik anda vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele asjaomasele isikule välja üksnes tema territooriumil kehtiva juhiloa, mille vorm erineb direktiivi 2006/126/EÜ I lisas esitatud juhiloa liidus kehtivast vormist.
5. Liikmesriigid ei uuenda lõikes 2 osutatud juhiluba, kui selle omanikul ei ole enam ajutist kaitset või liikmesriigi õiguse kohast piisavat kaitset kooskõlas rakendusotsusega (EL) 2022/382.

Artikkel 7

Pettuse ja võltsimise ärahoidmine

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutavad liikmesriigid kõiki asjakohaseid vahendeid, et ennetada ja tõkestada juhidokumentidega seotud pettust ja võltsimist, sealhulgas kontrollivad nad kõnealuste dokumentide alusel omistatavaid õigusi.

Liikmesriigid ei kohalda käesoleva määruse sätteid Ukrainas elektroonilisel kujul välja antud juhidokumentide suhtes, kui nad ei suuda kontrollida nende ehtsust, terviklikkust ja kehtivust.

Artikkel 8

Jõustumine ja kohaldamine

1. Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Käesoleva määruse kohaldamine lõpetatakse järgmisel päeval pärast direktiivi 2001/55/EÜ artiklis 4 osutatud Ukrainast ümberasustatud isikute suhtes ajutise kaitse kohaldamise perioodi lõppu vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 6.
3. Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja